

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nauicula siue speculum fatuoru[m] Prestantissimi
sacraru[m] literaru[m]**

Geiler von Kaysersberg, Johannes

Argentorati, 24. Jan. 1513

Joannis Geileri Cesaremontani Primi [con]cionatoris in ede sacre maioris
ecclesie Argentoratensis vita a Beato Rhenano Selestatino condita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70346)

Vita

Beatus Rhenanus Selestatinus Judoco Gallo Rubeas
quensi/doctori theologo/ac diui Mauritiij apud
Nemetes canonico. S. D.

Duplicē iacturam Argētoratenses paucoꝝ dieꝝ intercapedine fe-
cerūt. Anno em̄ supiori Thomā Guolphū iuniorē vnicūm latine lin-
gue specimen amiserē: p̄nti r̄o optimo bñ beateq; viuēdi magistro Jo-
anne Seilero Cesaremōtano puati sunt. Sic apud Thuscōs duo eru-
ditōis lumina Picū r̄ Politianū vno fere tpe mors sustulit. Eaz; ob-
rē r̄ eloq̄ntia r̄ religio Argētorati interiisse videt; cū vtraq; suo sit pe-
cultari assertore viduata. Letez nouisti p̄stātissime vir quāta hic gras-
uitate/q̄nta sil' autoritate tot annis pplm̄ edocuerit: hāc ei dubio p̄cul-
vita sanctior peperit. Talis em̄ ei' oīo erat qualis vita: Nō inq; coruz
more faciebat q̄ foris sūt Latones: int' Sardanapali: r̄ q̄ alienos ner-
uos carpētes/intercunib; ipi vitijs scatēt. De abstinentia disputās ipse
ieiunabat: castitatē laudās castitatē seruabat: sacerdotioꝝ pluritatē
damnās vno p̄tēte viuēbat. Quipe q̄ nouerat nullū efficacius docē-
di gen' q̄ agere q̄ p̄ceperis: cū boies magis exēplis ac doctrina capiāt
Qm̄ r̄o ad defunctoꝝ p̄mendatōem nos pietas inborat: ego vitam
hui' clarissimi viri paucis sum p̄plex': nō tā vt gl'e eius p̄sulerē q̄ lōge
lateq; dudū p̄crebruit/q̄ vt legētib; bñ agēdi formulā quādā p̄beret.
Tu hanc nostrā opellā minime improbes p̄cor: si em̄ tibi placuerim?
sit fautoꝝ nos habere arbitrabimur. Bene vale r̄ salue theologoꝝ elo-
quētissime: r̄ Rhenanū tuū mutūter ama. Ex larario nostrōm vrbē
Selestatina: Idib; Maijs. An. M. D. X.

Joannis Seileri Cesaremōtani Primi p̄cionatoris in
ede sacre maioris ecclesie Argētoratensis vita.
a Beato Rhenano Selestatino
condita.

Sapud Ethnicos: q̄ vel arte bellica/vel legū ferendaz scien-
tia/aut quauis alia eruditōe ceteris p̄stabant: scriptoꝝ p̄co-
nio nois immortalitātē sunt adepti: cur apud ch̄istianos
coꝝ q̄ sanctius vixerūt/religionēq; impēsissime coluerūt nō
foret illustris ad posteritatem transmittenda memoria? Floruerūt sane
omni tuo/q̄ r̄tutes ceteris ardentius amplexati/heroice vite non infis-
mum vestigiū attigerint. Ex hoꝝ numero nostra tempestate fuit Joā-
nes Seilerus Cesaremōtanus: cuius vite explicatōem iam inde secū-
do deo auspicabimus. Ditus est Joannes Seilerus in vrbē Schaf-
busia/anteq; ab inclēto Austrie ducatu descuisset Anno gratie. M.
cccc. xlv. decimasexta Martij die: patre Joanne Seilero: matre autez
R. y

Joannis Geileri

Anna Zubera. Pater cum scribe eius opidi minister fuisset a manu ducta vxore anno post apud Amersuillanā plebē notarij officium est affectus. Eo itaq; cum fortunis suis q̄ iam recessu nato filiolo auctiores facte erāt migravit: vbi triennio post aduersantissimā exptus est fortunā. Nam cum vsuū vinceta depopulatē psequuturis focū se adlūisset: ab immāni illa bestia cui venabulū incerto ictu infixerat/ita in erure altero mordicus apprehēsus ē/ac misere lancinatus: vt iam de vita eius actū crederet/ & clamatoq; similis iaceret. A quo cū opem expectabat/ab ijs penitus est neglectus/fuga salutē sue p̄sulentib; sic nocuit interdum forti pectore imminētē se obieciisse discrimini. Vulnus cōgressu acceptū nō longe post sacro igne correptū viz p̄fecit. Amisso igit̄ patre cum iam trimatū impless; a pauo suo ciue Lesarcmontano receptus est educandus. Cui b̄nficio ac cura post p̄ma l̄raz tyrociniā ad Friburgēse gymnasiū missus liberalibus disciplinis vacauit: magisteriq; laurea exigētib; studijs suis est coronatus. Exinde mox sacris initiari curauit. Et cū sacerdotē nil magis deceat q̄ sacraz peritia l̄raz/ne mysterioꝝ inscius a plebeo nihil differat: Basileā venit theologie operā datur; vbi cū fere q̄nquēniū studijs sacris impendisset/ ad doctorale est culmē euect;. Trinā atq; vtrinā nostro cuo sacerdotēs nōnulli l̄ris operā nauarēt/ ne diuinarū & humanaz iuxta ignari/ alio apud Sabriā mythologū sacra deferēt: eamq; ob rē a p̄tereūtibus honore affecto p̄siles existerēt. Sed qd̄ etbiopē lauo? Cū iam Geiler; nouellus doctor theologie p̄sultissim; haberet & ess; Friburgū est accitus: vbi viri p̄bitas antea oib; erat cognita: atq; ch̄rianaz l̄raz publicus interp̄s p̄stitutus. Nec illic anno longi; māsit. Nam Verbipolim q̄rundā ciuū p̄suasione duct; (q̄b; in thermis marchionianis e sacro pulpito declamās impēdiō placuerat) futurus p̄cionator p̄erit. Quō gratis in ea vrbe cūctis extiterit/ id subindicat: q̄ ducētos aureos donec sacerdotio opulētiori dotaret: ex p̄ditōne singulis q̄busq; annis erat recepturus. Sed dum Basileā p̄ aduehēdis quos illic reliq̄rat libris penit/a Petro Schotto Argētoratensi senatore viro tam graui q̄ prudenti rogatus est enire admodū: vt si vspiam dūcti verbi enarrandi puincia subire vellet/ Argētorati id ageret: se datur; operā ne digna laboz mercede careret. Ad hec: Notari hoiem vt suggestū inscēderet/ p̄p̄loq; sui piculū faceret: p̄terea asseuerare: cū patrie fm̄ parentes oia debeam;: eo illud maxime faciūdū esse loco/ q̄ Alfatie sit caput. Id aut̄ tempis ex Argētoratētib; p̄matib; nōnulli felicib; Petri Schotti auspitijs p̄cionatorē decreuerāt p̄stituere/ q̄ solus huic officio p̄sset: ne religiosoz fratꝝ (q̄ alternis in ede maiori declamabant) varietate p̄p̄s p̄funderet potius q̄ p̄fectum capesseret. At sacerdotū quo p̄uideri posset aliud nō occur̄bat/ q̄ qd̄ sacerdotis est episcopalib; ministri/ quē vulgus capellanū ep̄i vocitat. Schottus itaq; Robey

Vita

to antistiti durissimo exactori. xxx. aureos p' eo sacerdotio sub p'ditione
p'perue deinceps ad id officiu' p'prietatis de suo q'tannis exoluit: vñ ser
tur q'ngentos in ea rem aureos impendisse. Vlex Herbiopoléses longā
doctoris absentia egreferetes: maliq' aliqd amatissimo viro accidisse
suspiciates: nunciu' miserunt Argétozatu: q' baud vano p'silio tamdiu res
tentus est donec alter post hunc more causam remq' oem inuestigatu
rus aduenisset. Sed interim parato sacerdotio/lecta domo necessarijs
q' id genus alijs dispositis/p'cionator assensu canonicor' accedete p'sti
tuit. Remissi q' sunt Herbiopolim tabellarij cum literis non sine iusto
neglecti tempis salario. Aperuimus iam satis sup' quo pacto Joā.
Beilerus argétozatis p'cionator euaserit: nunc q'lem se in reliqua vi
ta gesserit paucis declarabimus. Nō minus exēplo q' doctrina mona
strabilis: p'lm sibi creditū annis. xxxij. fideliter p'ntenterq' docuit: ne
mini vnq' adulatus. Quin p'mores ecclasticos q' dignitatib' magnisq'
pluriū sacerdotior' censib' polleret: sed his abutunt' aut meretriculas fo
uentes aut v'etrem p' deo statuētes/grauius insectabat. Temp' aut' oē
cuius sumptus (Theophrasto autore) p'ciosissim' est/ita dissecuit: aut
em p'templabat/aut agebat/aut q'ferebat. Quam vt nocētissimā anis
mi pestem vsq' adeo vitabat: vt somno excitatus/e lecto quoq' statim
eriliret. Passionem superbenedicti seruatoris nostri Jesu christi sa
crificaturus aio p'us v'sabat: habebat ad hoc piū meditatōis exercitiū/
adiutrices chartas/in q'bo crucifixi Christi figura depicta erat in ang
ulis affixas. Peragebat sacrificiū in ede v'ginū vestaliū/q's penitens
tes vocat. Has ne luxu z delitijs diffuerēt/q'bo nec pudicitia tuta sa
tis videret: in arctiori viuēdi regula p'ruit. Nō tñ deerāt q' aut am
issione lucri/aut demoniaco forsan estro p'citi sc'tām obseruatōis institu
tōem p'pedire moliri sunt: sed hoz' conatus fauēte deo sua prudētia fa
cile sup'auit. His etiā sacratis deo v'ginib' Humbertū de v'itutib' dis
gnissimis sermonib' explicauit: quos multo labore eiusdē monasterij
sacerdos maxima collegit: viuētiq' adhuc auroi/recognoscēdos tra
didit. Prodibūt bi p'pe diem Sebūreriano plo excusi. Tanta v'o ma
gnanimitate sup'p'ius p'cius humanā glam p'tēpsit/vt suaz lucubrati
onū nihil viū' ederet: cū tñ id p' alios fieri sciret/nō approbare/sed acq'
escere videbat. Fragmēta passionis: Sermones in dñicā p'cem cum
Speculo stultor' z libelli alij vernacule lingue in publicū erierūt. Ar
nauis sapiētū z de morte opus/ac penitētū nauis altera latere adhuc
dicunt. Quoties declamaturus erat/dicēda p'us ad v'bum domi scri
bebat: sed stilo extemporario z ob id incultiori/qualē theologos etate
sup'iori fere oēs scruisse videmus. Bibliothecā habuit ois g'nis libroz
rū refertissimā: quā ad successores trāsire p'ientissime voluit. Ibi neq'
poet' neq' historici sua loculamēta deerāt: maior tñ eoz nūerus erat
qui rē theologicā suis scriptis illustrarūt. Paupes atq' egestos ma

Joannis Seileri

extima sp liberalitate fouit. Hinc pietatis infantulis quotidie fere aliqd dabant. Vidisses (va loqr) innumera illi quocumque transiret circumfusam multitudinem: quae suppliciter voce patrum opere imploraret. Nemini unquam sine munere passus est abire: quicquid enim ex sacerdotum censu ultra vite necessaria supererat id omne in usus pauperum erogabat. Hospitalitatem quoque in peregre aduectos sibi studio exercuit. Eruditos ac probitate conspicuos vehementer dilexit: et inter hos vniuersum quodam Jacobum Gumpbelingium municipem meum quae vrbem Selestatinam doctorem tulisse vir credam. et Hugonem quae in sententias luculenta metataphis edidit: ac Joane altero quae in ethicam Aristotelicam non solum annotamenta scripsit: insignis existat. Hunc in quibus oculis charitate habuit: cum huius de sublimibus rebus dissertare consueverat. Thomam Quolpium iuniorum (cuius morte litere quoque Argemontani sunt intermortuae) munerebus est scriptisculum persequi. Sebastianum Brantium iureconsultum Basilee degentem Argemontanum promouit. Carthusios atque eos cenobitas quae de familia sunt diuini Joannis hierosolymitani religionis obseruatissimi frequenter visitauit. Ob summam vero eruditionem cum vite sanctimonia copulata ab inuicissimo Imp. Cesare Maximiliano beneuolentia haud vulgari dilectus est. Hunc interdum ad se accersire: accessitum non tam comiter quam familiariter appellare solitus erat. Huius etiam in magnis rebus consilium non paruum estimabat. Sacratissimo Cesari precepta quaedam collegit: ad quae se rex proponere debebat: ut suis utilitatem sibi vero gloriam pariat. Subinde dicebat bene scire esse Maximilianum Augusti iusticie ac pacis liberrimum: amantissimum. Et reuera principes omnium loco post se interuallo Maximilianum relinquunt: neque germanis unquam maiorum victoriarum spes data fuit: ac sub huius clementissimo potentissimoque Cesare. Sed ut vni digressum iuniorum reuertamur: neque silentio inuoluendum est quod adulescentulos quatuor quae vexilla gestantes sacramentum eucharisticum reuerentissime comitari: ex collecta pecunia: cui bona prece adiecerat: primus instituit. Fuit statura perfecta: capillo crispis: facie maculata: ac corpore gracili: sed salubri et renu dolore excepto nullis egritudinibus obnoxio. Bis in die comedebat: vini paulo appetentior: magna tamen est abstinentia usus: ut vel sacrum quod dragesime ipsi quotidiano te iunio transigeret. Antequam autem eo morbo corripere: quae ei fatalis fuit: ab Augusta quaedam probate vite puella (nullo hoc extraneo alimento vescitur) per litteras de imminere sibi morte est certior factus: quae monitione nihil ostentat dissolui cupit et esse cum L. b. o. Augescere tandem ob tumorem egritudine: membraque vitalia sensim enecate: nature cessit decimo Martij die paulo post meridiem: An. salutis. M. D. X. Corpus eius sequenti luce est celebri pompa elatum: atque iuxta suggestum illum celatura imaginibusque affabre sculptis ornatissimum terre mandatum. Exequas eius sacerdotes quoque plurimi celebrarunt: multorum civium atque etiam senatus totius provinciae honoratas. Compositus ego mox epitaphium in viri sanctissimi memoria: quod ut a posteris quoque cognoscat hic subiici.